

AKCIÓ REFLEKCIÓ

SZERZŐ: BOBKÓ LILLA RÉKA

KONZULENS: PINTÉR ANDRÁS FERENC DLA

TDK_2021_ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI KAR RAJZI ÉS FORMAISMERETI TANSZÉK

Egy alkotás önmagában is képes hatást gyakorolni a szemlélőre. A szöveg csupán egy kiegészítő, a saját szemszögéből történő leírás. Úgy gondolom, hogy a képzőművészetben és az építészetben a formáknak önmagukban, szavak nélkül is helyt kell állniuk, hiszen az a szerepük, hogy a látványon keresztül kommunikáljanak a nézővel. Változó, hogy ki mire asszociál, a legfontosabb, hogy hatással legyenek, érzéseket váltsanak ki. Az érzések egyénekenként különbözőek, akár ellentétesek, de mégis az összes megközelítés egy pontban találkozik, az alkotásban, ami összhangot hoz létre köztük.¹

INSPIRÁCIÓ, CÉL

A céloom, hogy a meghatározott konkrét alakzatokat feloldjam egy robbanásszerű spontán alkotással, ahol nem ad keretet egy meghatározott forma vagy kompozíció.

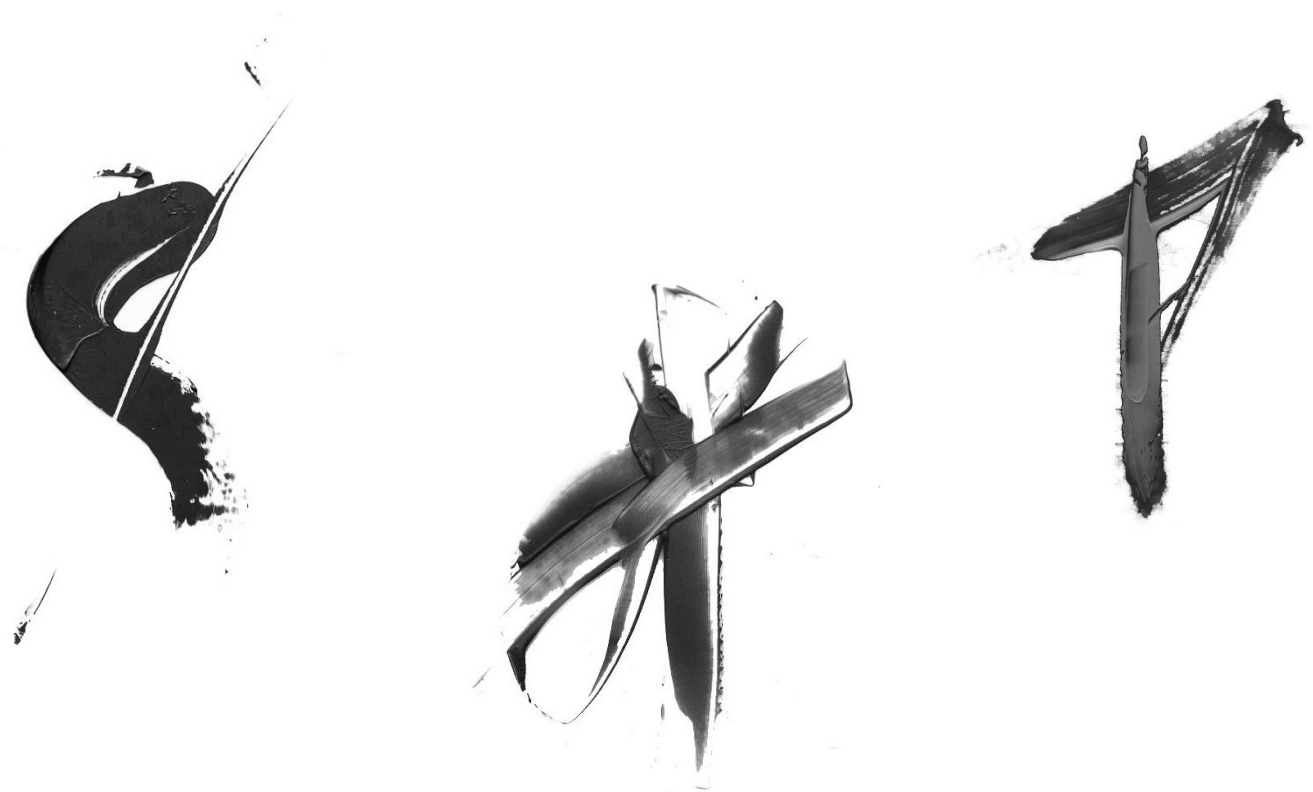
Szeretném a pillanat hatását elkapni, ezért nem egy előre begyakorolt koreográfia alapján dolgozom. A kép kompozíciója is az alkotás közben jön létre, szabadon alakítható, flexibilis. Tehát amennyire csak lehet nem tudatos, szabad és intuíció vezérelt, a belső én kivetülése, de

ugyanakkor a létrehozásának a gondolata, az eszközök megválasztása, az időpont kiválasztása tudatos, viszont számomra ismeretlen következményekkel járt.

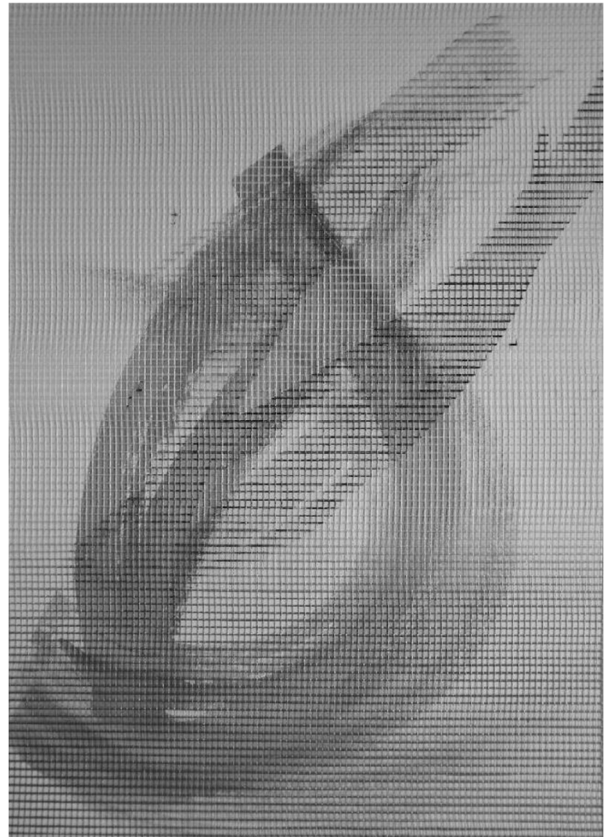
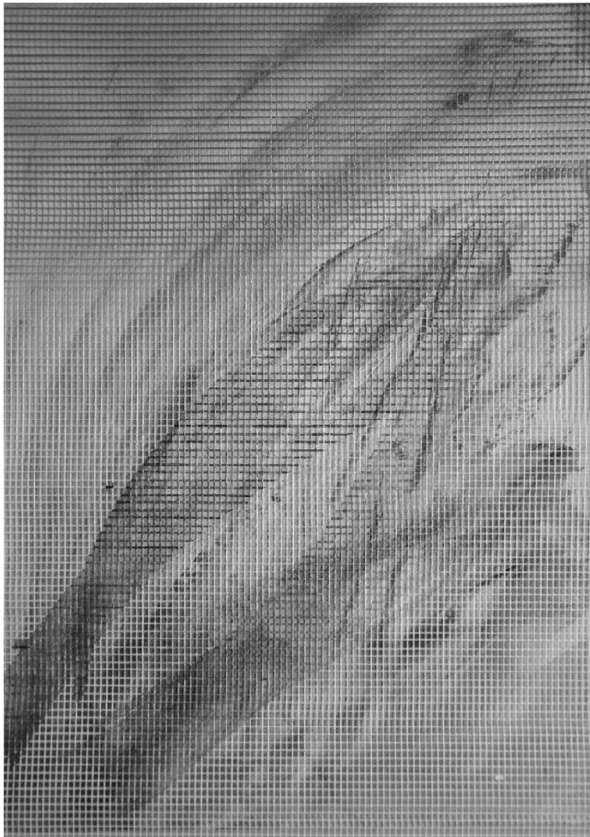
Számomra ez az alkotás egy önkifejezés, egy olyan festészeti stílussal/eszközzel létrehozva, ami közel áll hozzám. Célom az energiák és a gondolatok felfokozása, megélése és kivetítése.

ELŐZMÉNYEK, KIINDULÁS

A gesztusfestészet két éve kezdett el jobban foglalkoztatni, addigra eljutottam odáig, hogy a mindennapokban keletkező és az egyetemen elvárt keretektől szerettem volna kiszabadulni, amire a festészet adott jó lehetőséget. Akkor kezdtem el pár mozdulatból álló képeket készíteni már átlátszó plexire. Az alábbi három kép ekkor készült, kísérleteztem azzal is, hogy csukott szemmel festettem meg a gesztust, ilyen például a középső kép.

Egy évvel később folytattam ezt a spontán érzelem vezérelt alkotást, akkor készítettem az alábbi két képet. Itt a gesztusképre hálót helyezve, majd a hálóra újabb gesztust festve több rétegű képet hoztam létre. Ahol a háló a határainkat, keretünket szimbolizálja, ami letompítja az eredeti gesztust, majd a hálón megjelenő szabad festékfolt újra felerősíti azt.

Most a TDK munkámmal ezt az általam megélt szabadságot szeretném átadni. Ezért a léptéket megnövelve, egy 4 x 2,5 méteres fóliára dolgoztam, ami egyrészt a nagyobb mozgások elvégzésére, lenyomatának megörökítésére is alkalmas, másrészt a vászon által teremtett kereteket is kitágítja, ezzel lehetőséget ad a nagyobb energiák felszabadulására.

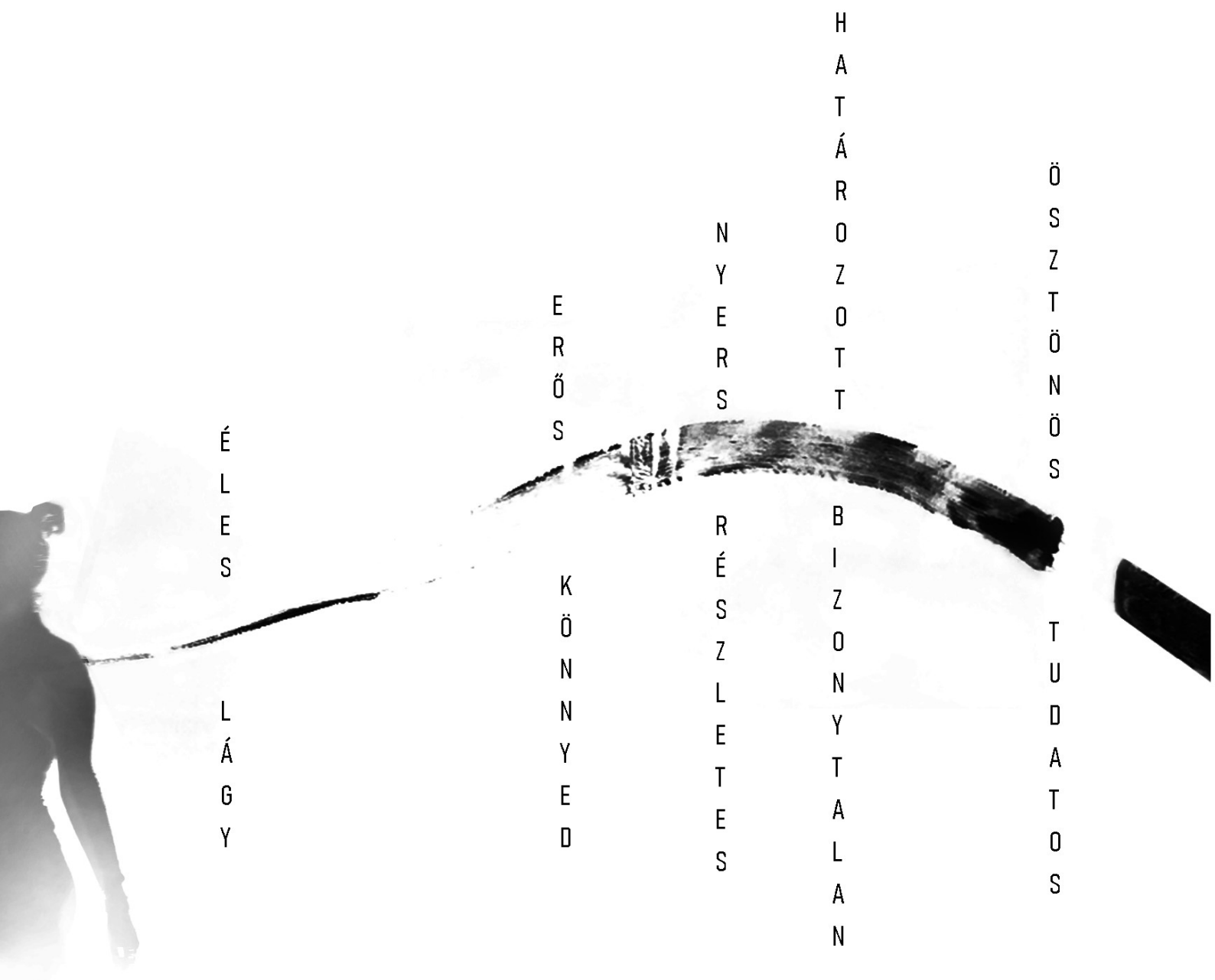

KAPCSOLAT AZ „ELLENTÉTEK ÖSSZHANGJA” CÍMŰ TDK MUNKÁMMAL

A cél nagyon hasonló, a felhasznált anyagok is, de most más megközelítéssel szeretném elérni azt. Mindkét munkával érzelmeket szeretnék kiváltani a befogadóból. 2019-ben még az építészethez kapcsolódó módon közelítettem meg a problémát, idén pedig szeretném feloldani ezeket a kötöttségeket, amit az előző megközelítésemmel teremttem. A szigorú geometrikus formák megbontásával egy szabadabb, emberközelibb, személyesebb világot hoztam létre, ahol a saját akcióm lenyomata a festmény, és párbeszédben állunk egymással. Az én cselekvésemre reagál a kép, ahogyan én is reagálok az előző munkámra. A közös vonás a kettőben az ellentét, ahogy a két alkotás is ellenpontoszza egymást, de mindkettőt az ellentétek feszülése teszi izgalmassá és hatásossá.

ABSZTRAKT MŰVÉSZET

Pár éve felkeltette a figyelmet az absztrakt képalkotás digitális és manuális formája is. Tetszik, hogy a valóságtól teljesen elvonatkoztatott műveket lehet létrehozni, hogy bizonyos dolgokat teljesen más felfogásban is elő lehet adni. Ezáltal művészeti szempontból kitarul a világ. Teljesen kötetlenül lehet kezelni a formákat, anyagokat, színeket és akár pusztán az érzésekre támaszkodva lehet alkotni. Szerintem az absztrakt irányzattal lehet az asszociációk lehetőségét maximálni, nem kötelező konkrétumot látni benne, nincs rá szabály, hogy mit ábrázol, és az mit jelent. Sokkal szabadabb, ezért mindenki saját magának tudja értelmezni, ezáltal személyesebbé válik. Ezek a különböző, esetleg ellentétes látásmódok találkoznak a mű által.²

É
L
E
S

L
Á
G
Y

E
R
Ő
S

K
Ö
N
N
Y
E
D

N
Y
E
R
S

R
É
S
Z
L
E
T
E
S

H
A
T
Á
R
O
Z
O
T
T

B
I
Z
O
N
Y
T
A
L
A
N

Ö
S
Z
T
Ö
N
Ö
S

T
U
D
A
T
O
S

AKCIÓFESTÉSZET, GESZTUSFESTÉSZET

Számomra ez az irányzat tudja a legjobban kifejezni az üzenetemet, ez által tudom a legtöbb, legszélsőségesebb érzelmeket kiváltani a szemlélőből, mivel maga az alkotás is szélsőséges érzelmekre alapul. Nem az alkotás milyensége a cél, hanem az oda vezető út, az alkotási folyamat maga! A festészet mint akció, mint performansz jelenik meg, a cselekvésen van a hangsúly. A kép ennek a folyamatnak a lenyomata, egyszeri és megismételhetetlen, mert pont ott, pont akkor azt az érzelmi állapotot és hangulatot tükrözi. Mint egy kiragadása és megörökítése annak a pillanatnak.

Jackson Pollock így fogalmazott: *“amikor benne vagyok a festményemben, nem zavar hogy mit csinálok.”*³

Idézet PAF - Pintér András Ferenc Doktori értekezéséből: *“A kísérletező szemlélet az alkotói lét elengedhetetlen része kell hogy legyen, amelyből természetes módon jönnek létre a véletlenszerű felismerések. Ezeket a véletlenszerűen létrehozott anyagösszefüggéseket azután már direkt módon, tudatosan alkalmazva kell beépíteni az eszköztárunkba. A gesztusfestészetben belül is elkülöníthetőek az action painting, az automatizmus, a tasizmus, vagy akár a kalligráfia, mondhatnánk úgy is, hogy a tudatosságot kizáró teljes spontaneitás mellett megfigyelhető egyfajta rendkeresés a gesztusokban.”*⁴

A spontán és tudatos cselekvés együtt létezése elengedhetetlen része a munkámnak. Maga az alkotás, az élmény, az átélés, a gesztusok alakítása alapvetően ösztönös és nem a tudat által vezérelt, de a tudat alatti ráhatása miatt irányított folyamattá is válik. Az alkotás pillanatáig vezető utat a tudatos gondolkodás és a pontos tervezés jellemzi. Ahhoz, hogy az alkotás megvalósulhasson és kiváltsa a kívánt hatást elengedhetetlen a tökéletes anyagok, eszközök megtalálása és alkalmazása. Így ismét két ellentét erejét felhasználva kapjuk a végeredményt.

MOZGÁS ÉS FESTÉSZET KAPCSOLATA

Az alkotás folyamatában megfigyelhetők a rám jellemző, belülről jövő mozdulatok, festékezelések, amik alapján fel lehet ismerni az általam festett képeket, következtetni lehet a pillanatnyi hangulatomra, érzéseimre. A mozgásomat befolyásolja a személyiségem,

lelkiállapotom és a múltam is. Ezekről függ a mozdulataim milyensége, a „vászon” kihasználtsága, mekkora területen dolgozom egyszerre, milyen gyorsan, milyen gyakran változtatok helyet. Meg lehet különböztetni azokat a mozdulatokat amikor a festék felhordása a lényeg, és amikor a már meglévő foltok alakítása, vagy akár a visszakaparás. A mozdulataim és azok lenyomata egyaránt az akció részévé válik, így igazán személyes az alkotás folyamata.

James Elkinst, aki a *What Painting Is* című könyvében így ír erről: *“a festék a vásznon megörökíti a legfinomabb és a legfeszültebb gesztusokat, elárulja hogy a művész állt, ült, vagy guggolt miközben alkotott. A festék egy olyan eszköz amivel megjeleníthetőek a művész mozdulatai, illetve a testének és gondolatainak a lenyomatai is.”*⁵

FOLYAMAT

Az alkotás maga a folyamat, ezért az elkészült absztrakt festményen kívül a folyamatot is be szeretném mutatni egy videón keresztül.

Az alkotás előző TDK munkámhoz hasonlóan, egy átlátszó PVC fóliára készült. Ez a transzparens felület lehetőséget ad egy új nézőpont megteremtésére. Én az egyik oldalon festek,

míg a befogadó a másik oldalon van. Fekete ruhában, feketére festve, sziluettként jelennek meg, ellenfényben. Fekete zománccfestékekkel készül a kép, és a sziluett, az árnyékom és a festék egységként jelennek meg az alkotáson. Az elején jól látható a sziluett, még megkülönböztethető a festék foltoktól, majd ahogy fejlődik a kép a festék kezdi átvenni a központi szerepet, és a mozdulatok kerülnek háttérbe, majd egyre nehezebben lehet elválasztani a sziluettet, az árnyékot és a fekete festéket. Mikor már több festék van a fólián visszatörléssel, elmosással vagy visszakaparással újra előtűnik a háttérben szereplő alkotó.

A mozdulatok különbözősége és a festék különböző viselkedése, anyagszerűsége ad egy belső feszültséget a képnek. A fröcskölés, a nagyobb húzások, szemben az apróbb, finomabb gesztusokkal, vagy az elkenés szemben egy határozott vonallal. A foltok elhelyezkedése, viszonya egymáshoz képest a festék tömörsége, átlátszósága az alkotás feszességét növelik. A festéket ecsettel, kézzel, alkaral, vagy akár egész testtel kezelem, alakítom. Az ecset, mint eszköz szimbolizálhatja a kereteket, szabályokat, és ezeket az ecsettel felrakott vonalakat én elkenem, a felszabadulás, kitörés jegyében. A fóliára kifejtett nyomás vagy finomság, a fólia gyűrődése, csillanása egy új dimenziót nyit a kép terében. A kép kezdő gesztusa elkerülhetetlen módon hat rám, így ezután oda-vissza hatunk egymásra. Az alkotás önmagát is alakítja, például a festék elfolyásával, amit az alkotó támogat vagy megakadályoz.

EREDMÉNY

A munkám által szeretném a szemlélőt felszabadítani, hogy mindenki kötetlen módon tudja értelmezni az alkotást, nem szeretnék konkrét, megszabott mondanivalót meghatározni, mert az megfojtja a gondolatot. Mindenki szabadon értelmezheti, ezért az elért hatás is egyénenként változó és nagyon széles spektrumon mozog.

ABSZTRAKT

Akcio-reakcio

A celom egy olyan alkotás létrehozasa, ami intenziv erzelmi reakciot valt ki, elgondolkodtat, mas felfogásra osztönöz.

Sokszor szeretnék kitörni a keretektől, megszabadulni a minket megkötő, néha megfojtó rendszerektől. Szabadon értelmezni, szabadon alkotni. A munkám motivációja, hogy ezt a felszabadulást, az érzelmek kötetlen kivételését jelenítsem meg egy alkotásban, és magában az alkotás folyamatában. Mindez elrugaszkodik a megszokottól, a minket korlátok közé kényszerítő dolgoktól, úgy mint az egyenes, a vonal, illetve az építészetben jelen lévő mértani formák összessége. Amint lecsupaszítjuk őket, és visszamegyünk a kezdetekhez, ahol „csak” az érzések és az intuíció működik, tapasztalhatjuk, hogy a korlátok megszűnnek.

Kutatásom egy reakció a két évvel ezelőtti, „Ellentétek összhangja” című TDK munkámra, annak ellenpontozása, az abban jelen lévő szabályrendszerek átértelmezése, a konkrétumok elhagyása. Ahogy előző munkámban is, itt is hangsúlyt fektetek a különböző, nem megszokott nézőpontok alkalmazására. Most magán az alkotáson keresztül láthatjuk annak születését, folyamatát, amelyet a festővászonként funkcionáló átlátszó fólia tesz lehetővé úgy, hogy annak egyik oldalán a befogadó másik oldalán pedig az alkotó áll. A részletek, a bennük rejlő lenyomatok, az erősebb indulatosabb húzások, gesztusok és a finom, leheletnyi elkenések is egyaránt megjelennek a felületen. A festék tulajdonságára reagáló mozdulatokkal én is a kép részévé válok fizikálisan, és érzelmi síkon is. A kompozíció részét képezem, mivel a mozgásom milyensége és a festék materiák viselkedése együttesen befolyásolják a foltok változását.

A munkám lényegében teljesen érzelem vezérelt, független, kötetlen, szabad, egyszeri és megismételhetetlen, ugyanakkor mindez valamelyest a tudat által is vezérelt, egyfajta irányított reakció az individuumra.

Action - reaction

My goal is to create a work of art that evokes an intense emotional reaction, makes people think, encourages to a different perception.

Often, we would like to break out of limits, get rid of the binding, sometimes even strangling restrictions. To interpret and create freely. The motivation of my work is to show this liberation, project unconstrained emotions in my creations and even in the process of creating something. This deviates from the usual, from things what limiting us, such as a straight line, and all the ordinary geometric forms present in architecture. As we strip them down and go back to the beginning, where “only” feelings and intuition are present, we may find that the barriers are removed.

My research is a reaction to my former TDK work, “Harmony of Opposites”, it’s counterpoint of that, the reinterpretation of the rules presented in that, leaving the specifics out. As in my previous work, I emphasize the use of different, unfamiliar points of view. Now, through the work itself, we can see its birth, its process, which is made possible by the transparent foil that functions as a canvas, with the creator standing on one side and the recipient on the other. Details, imprints they contain, stronger, more impulsive marks, gestures and the subtle, delicate smudges all appear on the surface. Using movements that react to the nature of the paint, I become a part of the image both physically and emotionally. I am part of the composition because the quality of my movement and the behavior of the paint together influence the change in stains.

My work is completely emotion-driven, independent, unconstrained, free, unrepeatable, yet at the same time it is somewhat consciously driven, a kind of directed reaction to the individual.T

[1] Bobkó Lilla Réka TDK dolgozat, Ellentétek összhangja (2019), 3.old.

[2] Bobkó Lilla Réka TDK dolgozat, Ellentétek összhangja (2019) 7 old.

[3] Elizabeth Frank, (1983), Jackson Pollock, Abbeville Press, 68.old.

[4] PAF - Pintér András Ferenc, DLA-értekezés, A festői gesztusrendszerek értelmezése, különös tekintettel a faktúrára és a matériára, [2020], Budapest, 15.old.

[5] James Elkins, [2000], What Painting Is, Routledge, New York, London, 5.old., 1.bek.

